

Demokraatlike poliitika- ja valitsemisstrateegiate uurimissuund

Esitlus TEHA teadusseminaril 30.10.2024 Laulasmaal

Leif Kalev, Raivo Vetik, Katri-Liis Lepik,
Georg Sootla, Mari-Liis Jakobson, Tõnis Saarts



Uurimissuuna lühitutvustus

- Avatud ühiskonna keskmes on demokraatlikud poliitika- ja valitsemisstrateegiad ehk viisid, kuidas demokraatlikku riigi- ja ühiskonnakorraldust taastoodetakse. Neid tuleb pidevalt ajakohastada ning sellekohane teadmusalus on püsivajadus, mida täiendab demokraatliku riigi- ja ühiskonnakorralduse toimimise sügavuti analüüs. Ühelt poolt lähtub see nüüdisaja kirjanduses esiletoodud suundumustest nagu depolitiseeriva ja radikaliseeriva poliitika ja valitsemise pinged, üleilmastumine, hargmaistumine, digitaliseerumine ja julgeolekustamine, ühiskondlik killustatus ja ebavõrdsus ning kestliku, targa ja rahumeelse arengu väljakutsed. Teisalt lähtub see toimijate tegevusvõimalustest nii poliitikute, poliitikakujundajate ja eri tasandi ametnike kui ka kodanike, ühenduste, kogukondade ja teiste valitsetuses osalejate vaates ning arvestades korralduslahenduste uuendamise võimalusi.
- Uurimissuuna teadustöö keskmes on demokraatia kvaliteeti edendavad lahendused, nende kujundamine ja toimimine. Eeskätt uuritakse poliitilist, hariduslikku ja sotsiaalmajanduslikku võimestamist, seda eri sihtrühmades ja kontekstides ning arvestades Eesti vaate kõrval teiste riikide konteksti. Keskendutakse demokraatlikule kodanikuharidusele ja kogukondade sotsiaalmajanduslikule võimestamisele, kodakondsusele, rändele ja lõimumisele, aga ka kodanikuühiskonnale ja kogukondadele.



Leif Kalev ja tiim: viimase aja tegevused

Demokraatlik kodakondsus, kodanikuharidus ja demokraatia uuendamine

Horizon Democrati project

Erasmus+ project (Maarja), ELU jm

Publikatsioonid

Poliitikakujundamine, poliitikakujundamise poliitika, poliitikadisain

Kestlike tulevike EraChair (Kai)

Twinning

Kõrgkooliõpikud, artiklid

Riiklus, poliitilised ja valitsemisinstitutsioonid

Riigireformi ekspertarvamus

Publikatsioonid

Distsiplinaarsed teemad (poliitikateadused, riigiteadused jne)

Poliitika ja valitsemise sõnastik

Konverentsid, artiklid, kõrgkooliõpikud



Leif Kalev: kavad

Demokraatlik kodakondsus, kodanikuharidus ja demokraatia uuendamine: Democrat edasi, seotud artiklid, konverentsid, doktorivõrgustik, COST, avaliku sektori innovatsioonimeede: demokraatia, kodakondsus, kodanikuharidus, lõimumine, innovatsioon, digi jts liinid: võimalikud ka Horizonsi taotlused

Poliitikakujundamise poliitika: kodakondsus, ränne ja lõimumine, avalik poliitika laiemalt, keskkond: sõltub ERA chairi edenemisest

Riiklus, poliitilised ja valitsemisinstitutsioonid, **distsiplinaarsed teemad:** eeskätt publikatsioonid, võimalik mõni Horizonsi taotlus (eelistatavalt ühistöös), kõrgkooliõpik



Koostööliinid

Demokraatia, kodakondsus, haridus ja innovatsioon:
ühenduskoht enamiku sotsiaalteaduslike teemade juurde

Poliitikakujundamine, poliitikakujundamise poliitika,
poliitikadisain: ühenduskoht peaaegu iga eriala praktilisele
mõjule suunatud projektide juurde

Riiklus, institutsioonid, distsiplinaarsed teemad: spetsiifilised
koostöökohad, sh näiteks õiguse ja rahvusvaheliste suhetega



Raivo Vetik: uurimisprojektid ja koostöövõimalused

Käimasolevad:

1. TLÜ uuringufond: Rahvussuhetega seotud identiteedistrateegiate dünaamika Eestis Venemaa Ukraina sõja kontekstis
2. Eesti ja Poola TA: New research on migrants in Estonia and Poland

Eelnevad:

1. Political and socio-psychological determinants of inclusive migrant integration context, EU research project 2013-2017.
2. 'Migration and integration networking', EU Twinning 2019-2023.
3. IPL integration index, BAFF, Stanford University 2022-2023.
4. Riigiidentiteedi indeks, Kultuuriministeerium, alates 2014.



Rahvussuhetega seotud identiteedistrateegiate dünaamika Eestis Venemaa Ukraina sõja kontekstis

Osalejad riigiteaduse ja sotsioloogia suunast:

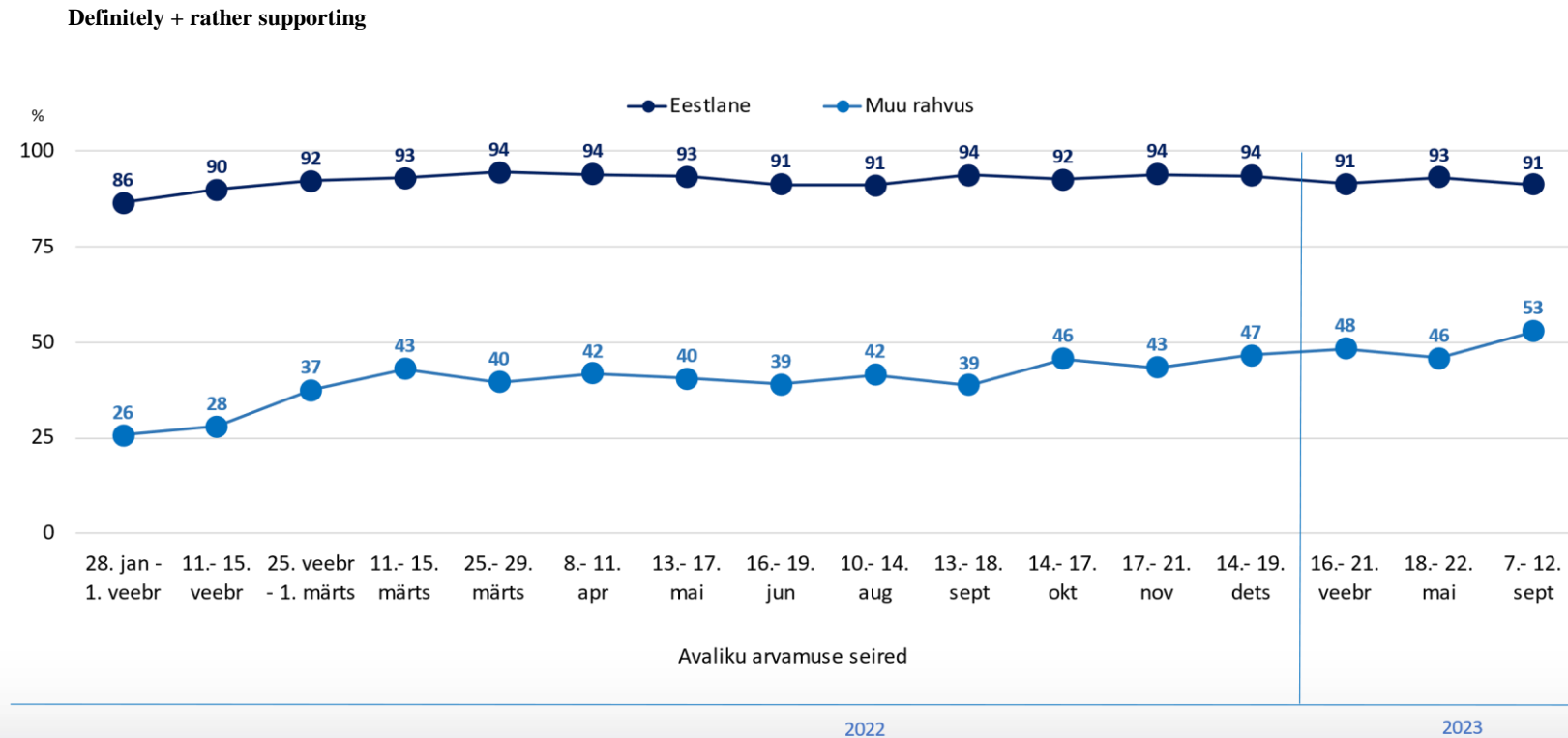
Triin Roosalu, Maaris Raudsepp, Pille Petersoo, Margarita Kazjulja,
Nawal Shaharyar, Ivan Polynin, Marianna Makarova

Idee:

Projekti aluseks on senistest uuringutest tulenev hüpotees, et Venemaa Ukraina agressiooni kontekstis Eesti venelaste poliitiline identiteet muutub, st. nende seos Eesti riigiga tugevneb ja Vene riigiga nõrgeneb.



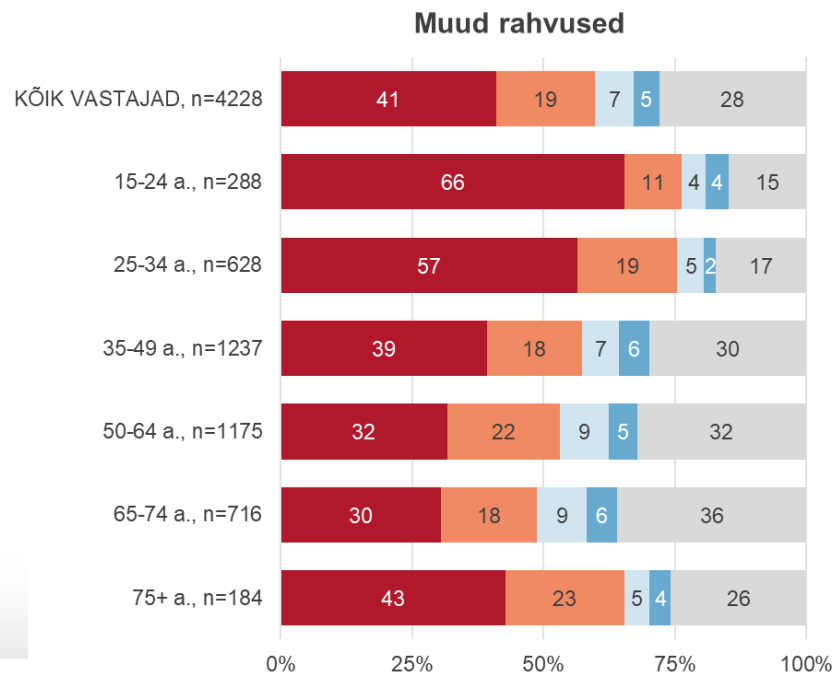
Support to Estonia's membership in NATO (February 2022 - Sept 2023)



Attitudes towards Russia's war in Ukraine (different age groups among Russian-language population)

(sept 2022 – sept 2023)

- Mõistan täielikult hukka
- Pigem mõistan hukka
- Pigem toetan
- Toetan täielikult
- Ei oska öelda/ei soovi vastata



Võrdluse alus:

Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringute ja ISSP andmed

Uuringu teoreetiline mõõde:

uue sotsiaalteadusliku võrdlemise metodoloogia kujundamine, mille eesmärk on ühendada kval/kvant lähenemine

Koostöö võimalus:

Projekti laiendamine võrdlevaks uuringuks riikidega, kus on suur vene vähemus



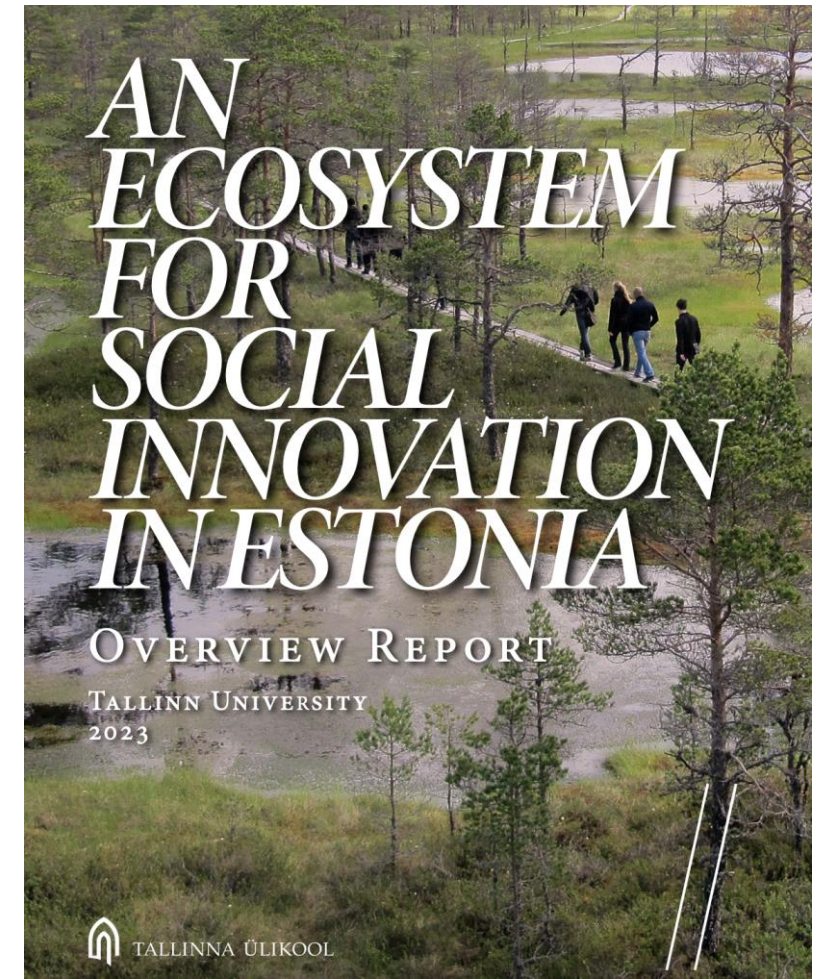
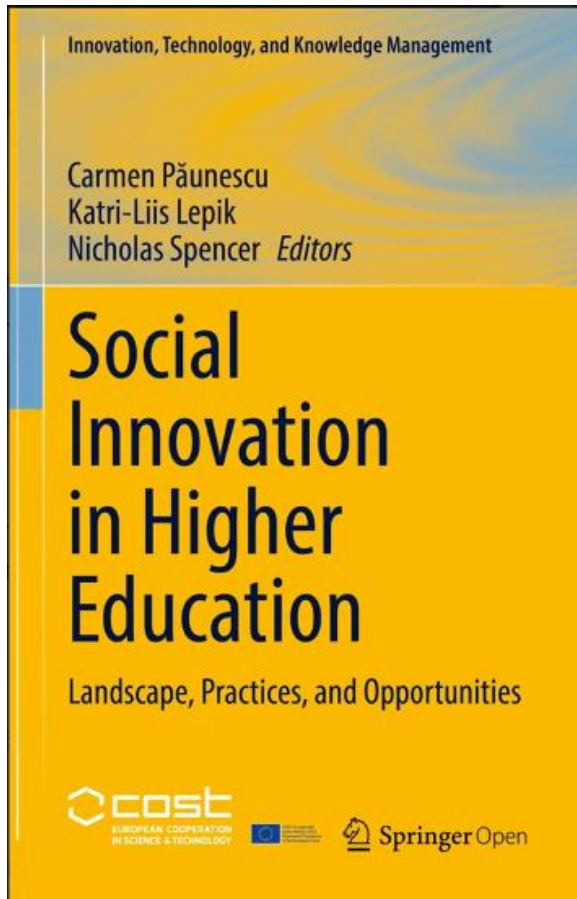


Katri-Liis Lepik



Tehtud

Cost: Multidistsiplinaarne innovatsioon sotsiaalseteks muutusteks



Toimumas

- Sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalsete muutuste piirkondlikud ökosüsteemid (BSR Interreg 122800 eur)
- Sotsiaalmajandus vastupanuvõime, kaasatuse ja hea elu tagamiseks maapiirkondades/Social Economy for Resilience, Inclusion and Good life in Rural areas (Horisont 206406 eur)
- Sotsiaalmajanduses vajalike oskuste arendamise liit/Alliance fostering skills development for social economy (Erasmus 266386 eur)
- Nutika ühiskonna avaram ümbermõtestamine: targa maalisuse koosloome vananeva elanikkonnaga piirkondades/Rethinking smartification from the margins: Co-creating Smart Rurality with and for an Aging Population (PUT 59000 eur)
- Euroopa sotsiaalse innovatsiooni liit/European Social Innovation Alliance (ESF Social Innovation+ Initiative 64382 eur)
- Globaalne ettevõtlikustamine ja talentide juhtimine/Global Entrepreneurial Talent Management 4 (Horisont MSCA 46560 eur)
- Noorte tööhõive ja ühiskondlike muutuste edendamine sotsiaalse ettevõtluse kaudu/Fostering Youth Employment and Societal Change through Social Entrepreneurship (EU4Youth 87356 eur)
- Sotsiaalse ettevõtluse ökosüsteemi võimestamine /Empowerment of Social Entrepreneurship Ecosystem (Erasmus – 9794 eur)
- Töö, heaolu ja kommunikatsioon globaliseerivas ja digitaliseerivas maailmas/Work, wellbeing and communication in the globalising and digitalising world (WoWeC)

Koostöö



- *Sotsiaalmajandus, sotsiaalne innovatsioon ja koosloome*
- *Sustainable Transformations through Entrepreneurial Programme towards Social Startups (Horisont selgub 02.2025)*
- *Koostöö ettevõtlusega - klaster? Inkubaator?*

Georg Sootla ja co: mis on tehtud

- (a) **Georg, Kersten, Ave, Priit** –rakendusuringud - **valitsemise toimeruumi** kui eri tüüpi mustrite (kui muutkonna) **ühildamine** (kaasav haridus, kodukonna turvalisus, veemjanaduskavade mitmetasandiline rakendusruum);
mitteformaalsed institutsioonid (Tõnis ...)
- (b) **Georg, Leif, Kersten, Indrek jt. Avalik poliitika I, II, III** – käsraamat - eri tüüpi ratsionaalsuste rakendused valitsemises (**disainiratsionaalsuse** fookus)
- (c) **Peeter, Georg Ben** -- A Relational Approach to Governing Wicked Problems From Governance Failure to **Failure Governance** Palgrave – protsessipõhine vaade valitsemiskorraldusele





PALGRAVE STUDIES IN RELATIONAL SOCIOLOGY

A Relational Approach to Governing Wicked Problems

From Governance Failure to Failure Governance

Peeter Selg
Georg Sootla
Benjamin Klasche

palgrave
macmillan



TALLINN UNIVERSITY

Georg ja co käivitunud kavad

- (a) Rakendusuringute jätkamine, valitsemise toimeruumi ühildamise **konseptuaalse karkassi kujundamine** (kaks praktilise rakenduse programmi tulemas)
 - artiklid eri traditsioonidega riikide/poliitikate võrdlevas perspektiivis
 - kontekstikeskse **praktilise teadmuse s.h. tacit knowledge** kaasamise meetodika
- (b) “**Avaliku sektori disain**” - õpik IV koostöös praktikute/ tippametnikega/ meie vilistlastega
- (c) **Failure governance 2.0** – poliitikutele söödav sõnastuses: ebamäärasus – riskid – kriisid – innovatsioon kui dünaamilise võimusteemi (protsessi) erinevad tahud: kuidas seda **ebamäärasust** kui mitte kaost ohjata ilma, et tekitada **hangumist** (kõigepealt eestikeelse versioon testimine)



Koostööliinid

- (a) Valitsemis toimeruumi kui **muutkonna juhtumuringute** laiendamine ÜTI (sotsiaaltöö, haridusteadlased, õigusruumi vaates, keskkonnakorraldus, tervisekorraldus) – **AI III** – tulemusahelad kohalikus ruumis
- (b) Valitsemise kui protsessi (kui **dünaamilised kaose ohjamise**) **metodoloogilised taustad** – (Semiootikud, neurofenomenoloogid, matemaatikud, bioloogid (evolutsioonbioloogia), ärijuhtimine).
- (c) Avaliku sektori disain **õpikuga haakida aktiivselt** Riigiteaduste jt. vilistlased
- (d) Riigiteaduste ja humanitaarteaduste koostöö – **becoming (vs. being) ontoloogia** teemat valdavad tipud (Peeter Selg, Raivo Vetik, Rein Raud, Margus Ott jt.) == valikkursused doktorantidele kelle teemas need on
- (e) **Riskide – kriiside ohjamise strateegiad**. Uus mikrokraad ja selle osapooled. (28.08.kollekvium). Siin võiks tulla teemaks samuti institutsionaalne koostöö (laiapõhjaline riigikaitse; riskide planeerimine)



Mari-Liis ja uurimisrühm: mis teoksil?

-
- PUT SG projekt "**Pürgida põhivoolu, kuid jääda radikaalseks: paremradikaalsete populistlike erakondade selektiivse kaasamise strateegiad**" (2023-2027), 532 000€
 - *Vaatluse all, kuidas paremradikaalsed erakonnad (Eestis, Hispaanias ja Rootsis, aga ka laiemalt) püüavad kõnetada n-ö ebatüüpilisi sihtrühmi (nt naised, rändetaustaga rühmi, LGBT+ rühmi)*
 - *Uurimisrühmas veel Sebastian Umpierrez de Reguero/Lisa Zanotti, Tõnis Saarts, Marina Vahter, Anastassia Tuuder*
 - ERA Chair projekt **SustainERA** (2025-2029), kus löön kaasa poliitilist kommunikatsiooni ja hoiakuid puudutavas tegevuses ühe postdoki juhendajana
 - *Projekti eesmärk on analüüsida takistusi tasaarengulise mõtteviisi suunas liikumisel ja nende ületamise võimalusi; minu postdoki põhiküsimus on, kuidas soodustab/takistab seda temaatiline avalik kommunikatsioon.*
 - *Uurimisrühma juhib Kai Pata, kutsutav tippteadlane on Anu Realo, kaastegevad veel*
 - Kõrvaltegevused seonduvad valimiskampaaniate analüüsi, aga ka rändetaustaga inimeste laiemate valimiskäitumiste uuringutega.

Mis kavas?



Põhilised temaatilised

Rändetaustaga inimeste poliitiline
lõimumine Eestis, aga ka Euroopas/maailmas
laiemalt - nt kuidas mõjutavad
käimasolevad sõjad (Ukrainas, Lähis-Idas)
rändetaustaga inimeste poliitilist
aktiivsust, hoiakuid, erakonnaelistusi
nii elukoha- kui lähteriikides

Erakondade teisenevad strateegiad ja nende
mõju demokraatia kerksusele
liberaaldemokraatias - jätkuvalt on huvi
n-ö äärmuspoliitika arengusuundade vastu,
aga kindlasti oluline analüüsida ka
möödukamate jõudude hakkamasaamise
strateegiaid



Taotluste plaanid

Hetkel keskendume põhiliselt
olemasoleva projekti täitmisele,
aga teemafookuse sobitumisel
kaaluks kindlasti ka täiendavaid
projektitaotlusi

Ootame vastust NORDFORSKi
taotlusvoorst rändetaustaga
inimeste poliitilise lõimumise
teemalisele uuringutaotlusele ja
Ukraina põgenike õigusliku
staatuse uuringu taotlusele

2026. aastast plaanis minna uuele
ringile ERC-ga

Võimalikud koostöökohad

- Laiemad rändetaustaga inimeste lõimumise uuringud
- Noorte poliitiliste hoiakute, subjektsuse, osaluse analüüsid
- Eesti või ka laiemalt, ühiskondade kerksus
- Saame panustada mh eliidiintervjuude, poolstruktureeritud intervjuude, meediakontendi, kriitilise diskursusanalüüsi, LLM põhise kvantanalüüsi, erinevate eksperimentaalsete ja mitteeksperimentaalsete küsitlusmeetoditega, samuti kvalitatiivse juhtumiuuringu ja poliitikateoreetilise (sh normatiivse) ekspertiisiga.

Tõnis Saarts

Associate Professor of Comparative Politics

Tõnis Saarts - current research

1. The societal support base of the populist radical right parties - who and why vote for the populists in Estonia and other countries?
 - To what extent do the populists manage to mobilize atypical minorities (immigrants, women, LGTB) - the ETAG project „Sidestreaming Strategies on the Populist Radical Right” (PI Mari-Liis Jakobson)
 - Populists and social class - which social classes and why support the populist right-wing parties (here, a draft article with Triin Lauri focused on the working-class support in Estonia and Latvia)
 - Several publications about EKRE in quite high-ranking journals (Saarts, 2023 - Acta Politica; Saarts and Jakobson and Kalev - Acta Politica and Governance)
2. The populist radical right and democracy - how does modern democracy cope with the challenge of populism?
 - That was one of the principal topics of my ETAG Post-doctoral grant (The Quality of Democracy, Party System Institutionalization...) at the University of Nottingham (2022-2023). The draft version of the article, which explains the democratic resilience of the Baltic States vis-a-vis Hungary/Poland.
 - One article has already been published about Estonian democracy and EKRE (Saarts, Vetik, Kunitsõn, 2023)
3. How do democratic institutions work, and how resilient have they been in Estonia?
 - On governments and cabinets (Saarts and Sootla, 2023) and coordination mechanisms in the government (Sootla, Elbrecht, Saarts, forthcoming)
 - On European elections (Saarts and Jakobson, forthcoming) and local elections (Saarts, Kattai, Sootla, 2022)
 - On parliament administration (Kalev, Lumi, Saarts, 2023) and political leadership (Saarts, Lumi, Kalev, forthcoming)

Tõnis Saarts - plans for the future.

- To concentrate on the ETAG sidestreaming project - at least two articles about the populist radical right parties and atypical minorities, one about Estonia and EKRE, and one comparative (Estonia, Spain, Sweden)
- Aiming for the ETAG research grant on understanding the rise of the populist radical right in Estonia and how it might affect the quality of democracy: the sociological perspective (the social base) could be combined with the political science strategic models (party, actor-centred perspective) and all could also be put in a comparative perspective (Spain)
- Aiming for the broader Horizon grant (or ERC project) about the challenges to democracy (open to different ideas and research calls) - I have recently written an interesting essay about the rise of *defensive democracy* in Estonia.

Tõnis Saarts: cooperation with other study streams

- Sociology - understanding the sociological side of the rise of populism and the multiple other challenges posed to modern democracies (ETAG and Horizon) (already have had a fruitful cooperation with professor Ellu Saar).
- International relations - I would like to develop further the idea of „defensive democracy“ in our new geopolitical settings, which might bridge political science (democracy) and International relations (securitizing)
- Social work - understanding the reasons why people have become disillusioned with democracies and their promises to deliver social security and welfare.
- Law - understanding the juridical aspects of the functioning of modern democracies and the challenges to the rule of law.
- Demography - to what extent could the demographic crisis fuel peoples' anxieties and boost the support of ultra-conservative and populist ideas?

**Tänaan! Nüüd on
aruteluvõimalus:
mõtteid, küsimusi,
koostöökohti?**

